

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ФАСИЛІТАЦІЇ для грантоотримувачів проекту UNITER

ПЕРША СЕСІЯ: ОСНОВИ ФАСИЛІТАЦІЇ
Львів, 19-23 лютого 2010 року

Навчальна програма з фасилітації для грантоотримувачів проекту UNITER реалізується ГО "Європейський діалог" у межах проекту «Об'єднуємося заради реформ (UNITER)», що фінансується Агентством США з Міжнародного Розвитку (USAID) та виконується Pact, Inc. Проведення цього заходу стало можливим завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного Розвитку (USAID).

ГО «Європейський діалог»
пр. Чорновола 4, к.1
79058 Львів
032 2971857
factory@dialog.lviv.ua

ГО "Європейський діалог"
Тренінгова група "Діалог"

Львів, 2010

Тренінг є першим етапом навчальної програми з фасилітації для організацій, які реалізують проекти в рамках UNITER. Метою навчальної програми є підвищення професійної та організаційної спроможності неурядових організацій через підготовку локальних фасилітаторів, супровід їх діяльності в організаціях та громадах щодо засвоєння та застосування навичок приватної/суспільної фасилітації.

Тренінг проходив на базі відпочинку "Узлісся" поблизу Львова, де 19 лютого учасників зустрічала команда фасилітаторів, на чолі із Сніжком.

УЧАСНИКИ:

ГРУПА 1	ГРУПА 2
1. Барашкова Тетяна	1. Евсеєва Юлія
2. Карельська Євгенія	2. Мурадян Гаяне
3. Руссу Наталія	3. Овчиннікова Євгенія
4. Стаднічук Наталія	4. Захарченко Надія
5. Волошина Ольга	5. Волошина Алла
6. Помогайло Євгенія	6. Зайцев Василь
7. Шматко Наталія	7. Бочаров-Туз Володимир
8. Мельник Ольга	8. Сідаш Катерина
9. Олійник Софія	9. Дяченко Аліна
10. Зінь Любомира	10. Нікішина Анна
11. Каць Ірина	11. Феськов Володимир
12. Каць Роман	12. Бабіля Святослав
13. Воробйов Олександр	13. Гур'янова Оксана
14. Голубев Олег	14. Вдовенко Вікторія
15. Вдовенко Юрій	15. Литвиненко Людмила
16. Забаштанський Максим	16. Моїсеєнко Артем
17. Маруніч Іван	17. Мурашко Дмитро
18. Солодуха Олена	18. Непочатова Дар'я
19. Присяжнюк Володимир	19. Попсуй Анастасія
20. Миколайчук Наталя	20. Скляр-Гулевська Ірина

Команда:

Тренери - Ярина Боренько, Олена Грабовська, Андрій Донець, Андрій Залужний.

Керівник проекту - Олена Шинаровська.

ПРОГРАМА

День Час	День 1, 19 лютого	День 2, 20 лютого	День 3, 21 лютого	День 4, 22 лютого	День 5, 23 лютого
8.45	Заїзд учасників	Сніданок			
9.30		Фасилітація: дефініція поняття	LSD (Learning Space Dynamic)	Творчі майстерні	Планування подальшої діяльності
11.00		Перерва на каву			
11.30		Фасилітація в організації. Організація процесу прийняття рішень	Інструменти фасилітації: практичні заняття	Творчі майстерні	Підведення підсумків. Евалюація. Закриття тренінгу
13.00		Обід			
14.30	Підготовка презентацій організацій	Фасилітація в організації. Етика та принципи роботи фасилітатора	Інструменти фасилітації: практичні заняття	Творчі майстерні	Від'їзд учасників
16.00	Перерва на каву				
16.30	Відкриття тренінгу. Знайомство.	Інструменти фасилітації: загальний огляд	Самостійна робота учасників	Творчі майстерні	
18.00	Контракт. Презентація організацій	Рефлексійні групи		Рефлексійні групи	
19.00	Вечеря				
20.00	Вільний час	Вільний час	Перегляд фільму	Вільний час	

ДЕНЬ 1, п'ятниця, 19 лютого

Модуль 1. "Занурення"

До початку тренінгу учасникам було запропоновано підготувати інформацію про організації та проекти за такою схемою:

- Назва організації
- Місія
- Завдання
- Проект UNITER
- Контакти

Перед тренінгом усі бажаючі розмістили плакати своїх організацій в залі.

Після вступної частини (представлення проекту, програми тренінгу та команди виконавців) відбулося знайомство організацій-грантоотримувачів проекту UNITER, які долучилися до навчальної програми з фасилітації. Кожен учасник отримав анкету, яку необхідно було заповнити, користуючись інформаціями про організації, розміщеними в залі, до того часу, поки один з учасників не дасть питання на всі відповіді. Після цього фасилітатори озвучили відповіді на питання, а інші учасники мали можливість їх доповнити.

Знайомство учасників відбувалося у декілька етапів. Спочатку учасники отримали кольорові картки, на яких їм було запропоновано написати своє ім'я та роль в організації або в проекті, після чого картки були закріплені на стіні.

Вправи "Карта", "День народження", "Досвід громадської діяльності" допомогли учасникам та фасилітаторам більше дізнатись один про одного, а взаємне підписування бейджиків – розпочати процес пошуку того, що нас об'єднує, починаючи із спільних літер в іменах.

Для визначення очікувань учасникам було запропоновано відповісти на два питання:

1. Чого я хочу навчитись на тренінгу?
2. Чого я хочу досягти після тренінгу?

Очікування учасників розподілились наступним чином:

<p>Теоретична частина</p> <ul style="list-style-type: none"> - зрозуміти, що це таке "фасилітація": поняття, інструменти, як їх краще застосовувати (3), - необхідність та доцільність фасилітації - розгляд реальних механізмів фасилітації - ознайомитись з методикою фасилітації 	<p>Практичне застосування</p> <ul style="list-style-type: none"> - оволодіти навиками та інструментами фасилітації (15) - використання отриманих знань на практиці (3) - застосувати знання та практичні навички в діяльності своєї організації - навчитися використовувати знання, отримані на тренінгу, в практиці (2) - мати можливості практичної реалізації навичок фасилітації - мотивація громади (нові шляхи)
<p>Робота в організації та команді</p> <ul style="list-style-type: none"> - навчитися аналізувати потенційні проблеми організації для більш ефективного їх вирішення - ефективна організація роботи (2) - швидко вирішувати бізнес-питання в групі - робота в команді (2) - навчитися гасити конфлікти під час колективної роботи 	<p>Фасилітація заходів</p> <ul style="list-style-type: none"> - оволодіти теоретичними знаннями та практичними навиками управління заходами - ефективно та коректно модерувати дискусію - навчитися самому проводити тренінги з фасилітації - ненав'язливо переконувати (схиляти) людей до тієї чи іншої думки - навчитися фасилітувати усіх, завжди, за будь-яких обставин
<p>Фасилітація в групі</p> <ul style="list-style-type: none"> - фасилітація великих груп - володіти групою - фасилітація в групі, яка складається з дуже різних учасників - працювати як тренер в великій групі - проводити тренінги для грантоотримувачів - навчитися застосовувати на практиці знання, отримані на тренінгу <p>Управління процесами</p> <ul style="list-style-type: none"> - модерація різних сторін у дискусії, узгодження та вихід з конфліктних ситуацій - якісно новий рівень знань у галузі роботи з громадою для практичного застосування - мати достатньо знань і вмінь, щоб зайнятися фасилітацією в організації - успішного проведення заходів організації - успішне завершення проекту - досягати цілей за допомогою інструментів фасилітації - вміти організувати колективні проекти та реалізувати їх для отримання результатів - поживати роботу команди нашої ГО - зрозуміти потреби організації 	<p>Особистісний розвиток</p> <ul style="list-style-type: none"> - стати фасилітатором (успішним фасилітатором, майстром з фасилітації) (4) - витратити на роботу менше часу, але при цьому підвищити якість результату в команді - навчитись добре використовувати здобуту тут інформацію та ділитися з іншими нею - освоїти нові моделі поведінки в спілкуванні - підвищити власну спроможність та спроможність організації у досягненні цілей - організованості - вдосконалити організаторські здібності - рішучості у головуванні - гармонії відносин людей між собою та навколишнім середовищем - новий досвід - задоволення від зробленої роботи - працювати ефективніше і цікавіше - впевненості, в т.ч. при роботі з різноманітними групами (2) - підгрунтя для самореалізації та реалізації проектів <p>Проекти і організації</p> <ul style="list-style-type: none"> - дізнатися про проекти грантерів UNITER - нові корисні та цікаві знайомства - познайомитися з організаціями

ДЕНЬ 2, субота, 20 лютого

Модуль 2. Фасилітація та фасилітатори

Другий день був присвячений пошуку спільного розуміння фасилітації та ролі фасилітатора, аналізу процесів прийняття рішень в організаціях, можливостей фасилітації в процесі прийняття рішень та роль фасилітатора у ньому, етичним компонентам в роботі фасилітатора.

Після обміну думками з приводу того, що для кого означає поняття "фасилітація" учасники спочатку в парах/трійках, а потім у більших групах, формулювали своє визначення поняття, після чого відбулася двадцятихвилинна презентація.

Першими асоціаціями учасників, пов'язаними із терміном "фасилітація", були:

Фасилітація

<ul style="list-style-type: none"> ❖ методика проведення заходів ❖ іноземне/незрозуміле слово ❖ вести ❖ психологічний метод ❖ модерація діалогу ❖ керування діалогом групи 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ маніпулювання ❖ організаційний процес ❖ комунікація ❖ керування групою для прийняття рішень ❖ вирішення проблем шляхом діалогу ❖ створення атмосфери для діалогу
--	---

Фасилітація - методика організації комунікативних відносин у групах шляхом різних методів, прийомів, інструментів для вирішення проблеми або поставленої задачі.

Фасилітація - * процес/дія; *направлена на групу людей/аудиторію; *спрямований (використовується) з метою отримання певного/запланованого (?) ефективного результату; *фасилітатор знає "куди веде" аудиторію (обирає шляхи та інструменти); * фасилітатор підводить аудиторію до прийняття незалежного самостійного власного рішення та дії.

Фасилітація - створення умов на основі механізмів соціальної психології, направлених на вирішення питань всередині групи.

Фасилітація - це один з видів впливу на психологічну поведінку людини, завдяки якому відбувається координація в роботі та спільне вирішення питань.

Фасилітація - організація процесу комунікації та створення сприятливого середовища в групі для підвищення ефективності діяльності.

Фасилітація - інтерактивний інструмент групового прийняття рішення або вирішення проблем. Враховуючи всі позиції та зауваження.

Фасилітація - об'єднання і створення комунікації в різних групах по кількості і якості груп для необхідного результату.

Візерунок фасилітатора

Для того, щоб проаналізувати риси, необхідні фасилітатору та дати можливість відрефлексувати напрямки саморозвитку, учасникам було запропоновано створити власний візерунок ідеального, на їх думку, фасилітатора, використовуючи картки з характеристиками. Учасники мали можливість обміняти або відкласти картки, які не вписувалися в ідеальний образ. Найбільше дискусій викликали такі риси, як "агресивний", "меркантильний", "зірковий", "егоїстичний".

Фасилітація в організації. Організація процесу прийняття рішень

Після перерви учасникам було запропоновано візуально зобразити процес прийняття рішень в їх організаціях та провести обговорення за схемою:

- Які ролі побачили інші учасники?
- Які ролі хотіли представити ті, хто готував презентацію?
- Де були елементи фасилітації та хто виконував роль фасилітатора?

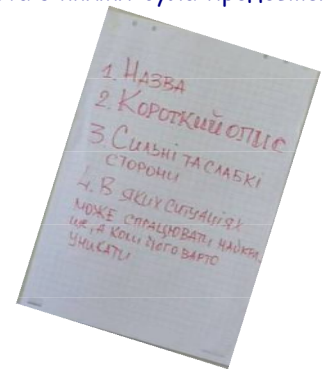
Обговорення викликало гарячі дискусії, які продовжились ввечері, під час рефлексійних груп. Однак, перед тим, під час підготовки "Етичного кодексу фасилітатора" учасники знов повернулися до обговорення рис, необхідних фасилітатору, та підготували декілька варіантів документу.

Етичний кодекс фасилітатора		
<ul style="list-style-type: none"> ☞ Бути толерантним ☞ Не нав'язувати свою точку зору (оцінку) ☞ Забезпечити рівні права всіх учасників ☞ Нейтралізувати негативну енергію учасників (в разі потреби) і направити її в позитивне русло ☞ Поважай кожного ☞ Мотивуй кожного ☞ Не нашкодь нікому ☞ Будь об'єктивним 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Нейтральний під час дискусії ☞ Доброзичливий, позитивно налаштований ☞ Толерантний у ставленні до групи ☞ Чесний у процесі ☞ Не маніпулює ☞ Адекватний у зовнішньому вигляді ☞ Не виділяється в поведінці та одязі ☞ Доступний у мові ☞ Дипломатичний ☞ Поважати місцеву культуру, культуру групи "свій-чужий" ☞ Не протиставляти себе групі ☞ Вміти поставити "крапку" в дискусії ☞ Бути обізнаним в темі/контексті 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Не нашкодь ☞ Толерантність ☞ Виключити конфлікт інтересів ☞ "Бути в темі" <p>Пам'ятай! Хороший фасилітатор - це:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☞ холодний розум ☞ гаряче серце ☞ чисті помисли ☞ рішучі дії ☞ щира мова

Інструменти фасилітації

Під час останньої сесії було розглянуто вісім інструментів фасилітації, робота з якими була продовжена наступного дня, а саме:

1. "Дерево рішень"	5. "Policy Slam!"
2. "Килим ідей"	6. "SCAMPER"
3. "Логічний системний підхід"	7. "Шість капелюхів де Боно"
4. "Квітка лотоса"	8. "Цикл Уолта Діснея"

Підсумки дня.

Учасники були об'єднані в чотири групи, у яких щовечора відбувалися обговорення дня: що трапилося сьогодні, чого ми навчилися, що би хотіли змінити ...

Андрій Залужний	Олена Грабовська	Андрій Донець	Ярина Боренько
Бабіля Святослав	Вдовенко Юрій	Бочаров-Туз Володимир	Волошина Алла
Барашкова Тетяна	Воробйов Олександр	Голубев Олег	Гур'янова Оксана
Волошина Ольга	Дяченко Аліна	Забаштанський Максим	Захарченко Надія
Евсеева Юлія	Зайцев Василь	Нікішина Анна	Каць Роман
Каць Ірина	Зінь Любомира	Овчиннікова Євгенія	Миколайчук Наталя
Вдовенко Вікторія	Карельська Євгенія	Попсуй Анастасія	Моїсеєнко Артем
Маруніч Іван	Литвиненко Людмила	Руссу Наталія	Олійник Софія
Мельник Ольга	Мурадян Гаяне	Солодуха Олена	Присяжнюк Володимир
Мурашко Дмитро	Непочатова Дар'я	Шматко Наталія	Скляр-Гулевська Ірина
Сідаш Катерина	Помогайло Євгенія		Стаднічук Наталія
			Феськов Володимир

День закінчився ввечері на березі озера.

ДЕНЬ 3, неділя, 21 лютого.

Модуль 3. Інструменти фасилітації. Практичні заняття

Завданням команди було продемонструвати інструменти фасилітації та мотивувати учасників до використання інструментів в їхній роботі; поглибити знання/відпрацювати навички, які учасники визначать пріоритетними для себе; виробити в розуміння того, що гнучкість та реагування на потреби учасників є важливою рисою фасилітатора.

День почався із підведення підсумків попередніх днів та актуалізації позицій, після чого запрацювала динаміка в навчальному просторі (LEARNING SPACE DYNAMICS (LSD)). Відповідно до побажань учасників, темами, винесеними на LSD були:

- Компетенції фасилітатора (теорія)
- Тренер та фасилітатор
- Організація процесу прийняття рішень
- Історія і філософія фасилітації
- Як відчувати аудиторію, групу

Після перерви відбулося практичне представлення інструментів фасилітації. Робота відбувалася на чотирьох майданчиках, на кожному з яких демонструвався один з інструментів фасилітації, а учасники могли самостійно обирати майданчик.

Робота майданчиків:

Час	Майданчик 1	Майданчик 2	Майданчик 3	Майданчик 4
11.30 - 13.00	Квітка лотоса	Дерево рішень	Policy Slam	Логічний системний підхід
14.30 - 16.00	Шість капелюхів де Боно	Килим ідей	Коло Уолта Діснея	SCAMPER

Наприкінці дня учасники отримали можливість самостійно відпрацювати навички підготовки фасилітатора до роботи. Для цього в робочих групах було визначено чотири теми, які учасники хотіли б обговорити за допомогою інструментів фасилітації. Бажаючі обговорити ту чи іншу тему об'єдналися у групи та отримали час на підготовку годинної сесії з використанням інструментів фасилітації.

Увечері, перед переглядом фільму "Тписьменники свободи" (*Freedom Writers*) відбулося жеребкування черговості обговорення тем та представлення інструментів фасилітації.

ДЕНЬ 4, понеділок, 22 лютого

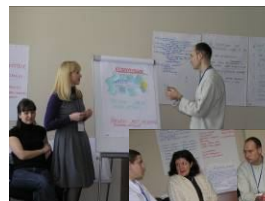
Модуль 4. Відпрацювання учасниками навиків фасилітації

День був присвячений творчим майстерням. Команда проекту ставила перед собою завдання дати учасникам можливість відпрацювати навиків фасилітації; виробити у учасників психологічну впевненість у своїх силах як фасилітаторів; мотивувати учасників до подальшої роботи над вдосконаленням навиків фасилітації; мотивувати учасників до використання отриманих навиків фасилітації у повсякденній роботі.

Теми для обговорень, обрані учасниками:

1. Що робити фасилітатору, якщо?
2. Мережі/коаліції НУО
3. Пошук приміщення для коаліції НУО
4. Розвиток зеленого туризму в селах Дніпропетровщини
5. Співпраця НУО та ЗМІ
6. Підвищення активності громадян у громадському русі
7. Тренер і фасилітатор
- 8.

Впродовж 1 год. кожна група мала можливість обговорити теми, визначені групами попереднього дня, за допомогою обраних інструментів фасилітації, після чого проходив 30-хвилинний дебрифінг. Учасники обговорювали те, як вони себе почувають після сесії, що вдалося, що можна було б змінити і як.

ДЕНЬ 5, вівторок, 23 лютого

Модуль 5. Підведення підсумків.

День був присвячений плануванню подальших спільних дій, а також оцінці тренінгу. За результатами консультацій в групах було підготовано попередній план творчих майстерень та проміжних евалюаційних зустрічей, а також поточного супроводу (коучінг) організацій у впровадженні інструментів фасилітації в проекти/діяльність організації.

Наприкінці тренінгу відбулася евалюація та підбиття підсумків. Учасникам було запропоновано оцінити тренінг відповідно до значення кольору, опустивши картки з записами у відповідні капелюхи:

Білий: Яку інформацію/знання отримали

Жовтий: Що сподобалось

Зелений: Що можна змінити

Чорний: Критика

Червоний: Думки/почуття

ПОПЕРЕДНІЙ РОЗКЛАД КОУЧ-СЕСІЙ

Березень

12-20.03- «Миротворец», зустріч в рамках підготовки благодійної акції «Почуйте всі», Фонд «Серце до серця»

29.03. - програма "На Вчись". Методи фасилітації для членів форуму. Показати два інструменти. **Український форум благодійників**

Квітень

03.-04. - підвищення ефективності інформування цільових груп про діяльність, **УНЦПД, Центр UA**

I-II тиждень - Фасилітація в неоднорідній групі. (Був досвід) Практичні рекомендації в застосуванні (і виборі) інструментів, **АНГО, Молода Черкащина, КВУ**

III тиждень - Як донести інформацію про діяльність громадських організацій (які об'єднані в Раді) до мешканців міста, **Асоціація «Наш дім»**

? - Залучення громадськості, районних та сільських рад до планування розвитку території Холодний Яр конференція, **«Ресурсний центр АНГО» м. Черкаси**

Травень

II тиждень - Налагодження зв'язків з іншими партнерськими організаціями, **ЗУРЦ**

? - Тема потребує узгодження в організації, **Лабораторія Законодавчих Ініціатив**

? **заходи і дату треба уточнити** - Моніторинг Черкаського і Кам'янського районів у плані регуляторної політики органів влади що стосується культурної сфери, **«Ресурсний центр АНГО» м. Черкаси**

? - Обсуждение и выявление коррупционных схем при распределении лекарственных препаратов против оппортунистических заболеваний Кировоградским - СПИД-центром, среди определенной группы стейкхолдеров (ВИИ, соц.раб., эксперты), **ТОРО**

Червень

? - Застосування інструменту фасилітації **SCAMPER** в громаді села Сокильники в рамках проекту: «Створення моделі узгодження інтересів громад великого міста та сільського району навколо нього». «Даний захід допоможе комісіям села вирішити проблеми в економічній, екологічній і соціальній сферах), **«Зелений Хрест»**

Після відгуків для команди виконавців проекту, учасники писали листи до себе, які вони зможуть прочитати у перший день другого тренінгу з фасилітації (9 червня). Підписані та заклеєні листи зберігаються у фасилітаторів до наступного тренінгу.

Друга навчальна сесія відбудеться 9-13 червня в Карпатах.

РЕЗУЛЬТАТИ ЕВАЛЮАЦІЇ

Думки/почуття: *чувствую себе комфортно; не хочеться расставаться с новыми друзьями; все добре, класно!!! молодці; мені було комфортно. Вважаю, що тренери зробили все, аби я себе так почував; шкода, що все сьогодні закінчилось. Принаймні ця сесія; все було чудово, змістовно, доступно, комфортно, привітно; псували настрої деякі учасники; не понравилась вторая группа участников, которые занимались на 4 этаже, тем, что портили настроение и т.д.; я чувствую внутрилличностный рост; тренеры супер!!!; тренеры класс!!!; я відчула... і почуваюся щасливо...; тренери позитивні (намальоване серце); кайф, релакс; чувство удовлетворённости. Доброжелательная атмосфера. достаточно комфортные условия; приємний виснажений "транс"; дякую. допомогли дещо реорганізувати свідомість; дещо змучена, але дуже щаслива і рада, що тут була; очень тяжело расслабиться и сказать, что я думаю, когда две группы вместе. Тренеры – вы супер!; ситий; як я і вирішила для себе від початку повністю довіритись технології, за якою працювали тренери, - я зробила правильно, тому що саме така тактика була найбільш ефективною для учасників; позитивне враження від тренінгу в цілому; думаю, що наступна зустріч буде не менш цікавою ☺; було все ок. Гарні дівчата; дякую за те, які ви є, дякую за знання, які ви дали, за коментарі, організацію роботи, і загалом, що все це було*

Яку інформацію/знання отримали: *знання з основ фасилітації; четкое понятие – что такое фасилитация, инструменты. Фасилитация на практике. Всему, что давали, тому и научилась! Вот так!; досвід роботи в групі без прагнення переконувати; інструменти, які планую застосовувати; отримав інформацію: що таке фасилітація; різниця між фасилітатором і тренером; методи фасилітації і способи (умови) їх використання; навчилася більш детально аналізувати проблеми організації та шляхи їх вирішення; певний рівень знань про фасилітацію викристалізувався, є поштовх до самостійного пошуку інформації у цій сфері; навчилася інструментам фасилітації. Зумів зробити висновок, що таке фасилітація. Вважаю, що це заслуга інформаційної підтримки, яку я отримав; навички від учасників в ході самої роботи; здобула навички. Працювала вже з фасилітацією (якщо так можна сформулювати), але здобула нові знання, особливо з практичного погляду; комунікація з різними людьми в процесі роботи в групах; очікування оправдались. Есть понимание сути фасилитации, инструментов; взнала і в певній мірі вже навчилася методів /інструментів фасилітації, хоча ще потребує більше досвіду, але на даний момент хоча б вже маю досить вагому базу; навчилася нових інструментів фасилітації; отличать тренера от фасилитатора; багато нового та вміння працювати в колективі; дізналася, що існує "фасилітатор", його функції та завдання, але мало навчилася ним бути; інструменти фасилітації; що таке фасилітація і хто такий фасилітатор; инструменты фасилитации, применение их на практике; отримання практичних навичок, апробація їх на практиці; зрозуміла поняття "фасилітація" та навчилася її інструментам*

Що сподобалось: *творчі майстерні, "мафія" останнього вечора; обіди; тренери; ставлення тренерів до групи (особливо до тих учасників, яких навіть самій групі хотілося побити. Інколи ☺); коротше кажучи - професіоналізм; атмосфера, яка панувала на тренінгу. Було дуже комфортно; готель, кава, їжа, тренери, природа, пора року, висловлювання думок; сподобались тренери (чесно ☺); більшість учасників (а окремі навіть дуже); воркшопи; інтерактив; фасилітація та її мета; озеро; сонячна погода; інструменти, ЛСД, майстерні творчі; учасники молодці!!!; возможность проявить себя и попробовать фасилитировать; гарна логістика; інструменти, методи проведення тренінга, работа тренеров, сами тренеры, ЛСД, творчі майстерні; з користю та насичено провела час; працювати в різних групах та з різними тренерами; тренери. Професійний рівень + attitudes; дуже класно відпочила, маса позитивних вражень, нових знайомств ну і звичайно корисної інформації; поєднання "навчання" з легкою формою засвоєння; помімо знань отримані навички фасилітації і можливість їх застосування; гнучкість тренерів; тренерський склад. Справді сильні тренери!; практика (з методами) ☺; мильні бульбашки; сподобались тренери. Ваше дружнє ставлення до учасників, незалежно від їх поведінки; люди – супер!!! Класний підбір учасників. Банька ☺*

Критика: *все було обгрунтовано. Тому мені нема що критикувати; незначні помилки тренерів, які повністю перекрились іншим; теорія занадто затягнута, побільше б практики; затяжні обговорення, коли вже спати хотілося; неякісне прасування речей за 5 грн. ☺; контролювати свої емоції; самоорганізація не працює – ми жодного разу не співали ввечері. Тобто кращий експромт – той, що гарно підготовлений. Привезіть гітару !!!; тренер должен быть тренером; критика скоріше до себе – стала лінива і не хочу зайвий раз напружатись в оточенні, де відчуваю дискомфорт, нещирість, недружність (інші учасники); замучений вигляд тренерів; 1 день!!! Фасилітація. Неefективно для подачі базових знань. Якби в перший день ми просто 2 год. навчилися, решта часу пішла б не на болтологію, а на ефективну роботу; вважаю, що тренінг не завжди може вдаватись до емоційної групи; не стоить проводити рефлексію в перший день – это опасно для всех!!!; вся критика закінчилась на рефлексійних групах у перший день, тепер залишилися лише побажання, які лежать у зеленому капелюсі; не було зворотнього зв'язку з тренерами протягом тренувального дня. Тому було важко навчитися "всліпу"; критикувати не хочеться; дуже сподобалось, що телефон ловить тільки де-не-де; деякі учасники; не варто проводити рефлексії в перший день, а то деякі учасники дуже гальмують!*

Що можна змінити: *не дуже реагуйте на критику окремих учасників. Не варто, бо все чудово ☺; більше вправ, що налаштовують групу на спілкування; а можна, щоб на наступний раз були частіше десерти? ☺; быстрее входит в тему в первый день; трошки зупинити дискусію, коли вона іде по іншій колії, та вже не чіпає первинної теми; починати 4-денний тренінг у четвер, аби зручніше було починати роботу у понеділок; вибір меню (більш ширший); більше інформативності; змінити? приберіть чорний капелюх ☺; розробити навчальну базу для 1 дня: визначення (дефініції); аксіоми; наглядні приклади (хай і суб'єктивні, на розуміння тренера); розширити культурну програму; додати інформації (з прикладами) щодо особливостей застосування інструментів: у яких ситуаціях краще; для яких тем чи проблем; скоротив (стиснув би) теорію; можна залишитися тут жити?; с першого дня включити музику ☺; я б ще додала більше паралелій з історії успіху, конкретних інструментів фасилітації у світовому досвіді, і показала б ще один фільм; кількість днів (трішки зменшити); психологічні вправи та робота з колективом; сделать так, чтоб не видеть группу участников, которая портит настроение; не зустрічатись більше з учасниками, які псують настрої; більш творчі завдання; більше контактувати з групою у неформальній обстановці; продумати дозвілля. Зробити структуру навчання такою, де всі учасники будуть мати можливість попрацювати один з одним; змінити стільці на крісла; побудувати програму відповідно до потреб учасників; не знаю. Але напевне щось варто; подачу інформаційного матеріала. Больше наглядности, презентабельности; більше теоретичного матеріалу.*